

de Bibliotheek op school mbo

Aanpak om leesmotivatie te vergroten

Dit document is bedoeld voor docenten, taalcoördinatoren en/of opleidings-managers van een mbo-opleiding die via de Bibliotheek op school mbo willen samenwerken met de bibliotheek.

Wat is de Bibliotheek op school mbo?

De Bibliotheek op school mbo is een structureel geborgde samenwerking tussen mbo(opleidingen) en de openbare bibliotheek. Doel van deze samenwerking is de lees- en taalvaardigheid van studenten te vergroten. Dit gebeurt door samen te werken aan een rijke leescultuur op school.

Binnen de aanpak is er altijd een leesmediaconsulent vanuit de Bibliotheek aan de school verbonden, wordt er gewerkt op basis van doelen vanuit een lees-mediaplan, worden er leesbevorderende activiteiten georganiseerd en hebben studenten toegang tot een collectie aantrekkelijke boeken met rijke teksten.

Een rijke leescultuur wil zeggen:

- Studenten hebben op een eenvoudige manier toegang tot- en autonome keuze uit - een voor hen passende collectie, samengesteld of geadviseerd door de Bibliotheek
- Er wordt op verschillende manieren en in diverse lessen aandacht besteed aan wat er wordt gelezen;
- Er is binnen de opleiding vakoverstijgend tijd om te lezen, niet alleen bij het vak Nederlands.

Waarom de Bibliotheek op school?

Werken aan een grotere leesmotivatie bij studenten is het uitgangspunt. Dit vanuit het principe van de 'positieve leesspiraal' dat een gemotiveerde student meer zal lezen > hierdoor steeds beter in lezen wordt > daardoor meer gaat lezen en > zo taalvaardigheid vergroot.

Door een goede taalbeheersing kunnen zij zich beter kunnen ontwikkelen, zijn ze beter voorbereid om verder te leren in hun baan of vervolgopleiding en kunnen ze goed participeren in de maatschappij. Niet voor niets is taal een van de vier basisvaardigheden (naast rekenen, digitale geletterdheid en burgerschap).

De samenwerking tussen school en bibliotheek levert dan ook een bijdrage aan een belangrijk onderwijsdoel: een goede taalbeheersing van studenten. Vanuit de maatschappelijk educatieve opdracht werkt de Bibliotheek samen met de school aan het vergroten van de geletterdheid van iedereen. Daarom is deze samenwerking altijd geborgd in beleid en niet gebaseerd op alleen 'leuke' activiteiten.

Waar bestaat de aanpak de Bibliotheek op school uit?

De aanpak de Bibliotheek op school is gebaseerd op een kwaliteitscyclus, die gericht is op het versterken en verbeteren van de samenwerking. De aanpak is opgebouwd uit zeven bouwstenen. Door deze cyclus aan te houden ben je structureel bezig met kwaliteitsverbetering.

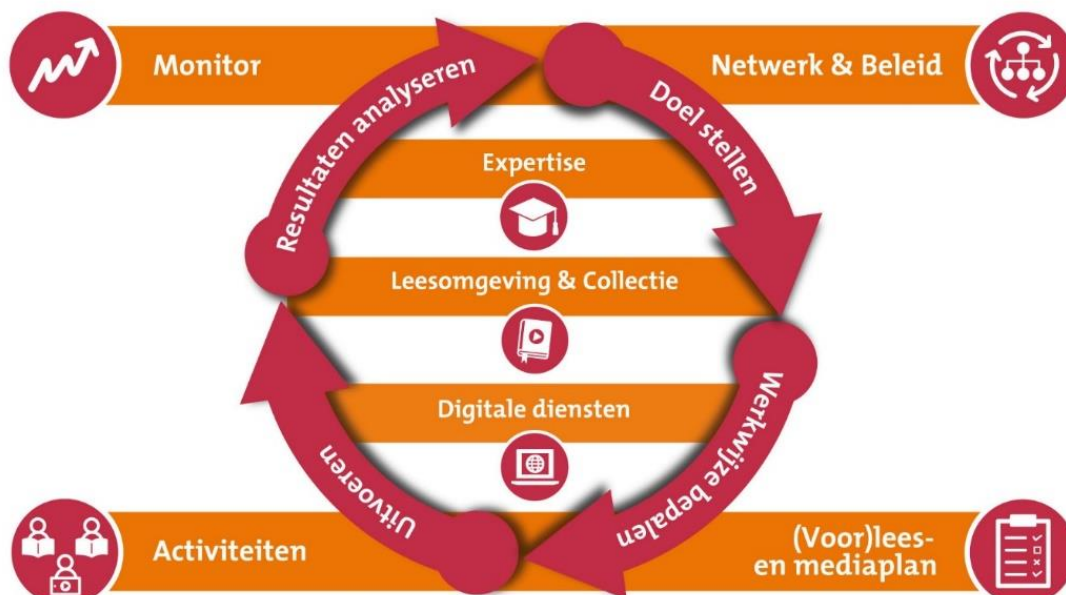
Het begint bij de bouwsteen **netwerk & beleid** waarin je een gezamenlijke visie op taal en lezen opstelt, afsprekt hoe je samenwerking organiseert en financiert, afsprekt om de samenwerking te borgen in beleid en doelen voor de samenwerking stelt.

Daarna bepaal je samen je werkwijze om deze doelen te halen door een *(lees-media)plan* te maken. In een activiteitenplan beschrijf je welke **activiteiten** je samen uitvoert om de doelen te halen. De activiteiten **evalueer** en **analyseer** je samen door gebruik te maken van de uitkomsten van de monitor de Bibliotheek op school.

Hierna start de cirkel weer door de concrete input uit de monitor te gebruiken voor het stellen van nieuwe doelen voor een nieuwe periode (meestal een volgend schooljaar).

Deze kwaliteitscyclus zorgt ervoor dat samenwerking resultaten oplevert, wordt versterkt en een bijdrage levert aan de doelen van de school en de bibliotheek.

De bouwstenen **expertise, leesomgeving & collectie en digitale diensten** in het midden van de cirkel zijn de randvoorwaarden waar je de samenwerking op bouwt.

Meer informatie: [Handreiking Samenwerking met Bibliotheek](#).

Hoe pak je die samenwerking de Bibliotheek *op school* aan?

1. Oriënteren			
<ul style="list-style-type: none"> • Heb je voldoende argumenten waarom het belangrijk is om samen met de bibliotheek aan de slag te gaan met de leesvaardigheid van studenten? • Zijn er aanknopingspunten in schoolbeleid die leesbevordering ondersteunen? • Wie zijn jouw bondgenoten binnen de school? • Wil de bibliotheek samenwerken? 			
2. Voorbereiden			
Stap	Vraag	Vervolgstep	Meer informatie
1	Weet je genoeg over het concept van de Bibliotheek <i>op school</i> om het met collega's te bespreken?	<p>Ja > maak een afspraak met de Bibliotheek en ga naar 2</p> <p>Nee > ga in gesprek met de bibliotheek</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Meer lezen, beter in taal in mbo • Leesoffensief Heel Mbo Leest • Leesscenario de Bibliotheek <i>op school</i> mbo • Leesscenario de Bibliotheek <i>op school</i> mbo/pwo
2	Past de aanpak in het <i>beleid</i> van je <i>eigen</i> schoolorganisatie?	<p>Ja > ga naar 3</p> <p>Nee > verken andere mogelijkheden om te werken aan leesmotivatie</p> <p>Misschien > bespreek intern en met de bibliotheek hoe er in de toekomst misschien wel kan worden samengewerkt binnen de aanpak. Misschien kun je beginnen met een gezamenlijke activiteit?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lezen in beeld: infographic over lezen in het mbo - Stichting Lezen • Tips voor lezen en leesmotivatie in het mbo - Stichting Lezen
3	Is er voldoende <i>draagvlak</i> voor samenwerking met de bibliotheek binnen de schoolorganisatie?	<p>Ja > ga naar 4</p> <p>Nee > ga terug naar stap 1 en verzamel samen met collega's en de bibliotheek meer informatie en argumenten en/of organiseer een bijeenkomst of workshop</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Leesbevordering in het mbo - Stichting Lezen

2. Voorbereiden, vervolg			
Stap	Vraag	Vervolgstep	Meer informatie
4	Weet je welke afdelingen/personen in je organisatie je actief wilt betrekken bij de samenwerking met de bibliotheek en heb je met hen hier afspraken over gemaakt?	Ja > ga naar 5	<ul style="list-style-type: none"> Praktijkbeschrijvingen op Leesoffensief Heel mbo leest
		Nee > maak een afspraak om dit te bespreken	
5	Heb je besproken hoe de samenwerking met- en de rol van de leesmediaconsulent van de bibliotheek er idealiter uit ziet?	Ja > ga naar 6	
		Nee > maak een afspraak om dit te bespreken	
6	Is er een budget voor de samenwerking met de Bibliotheek?	Ja > ga naar 7	
		Nee > ga terug naar stap 3 of onderzoek samen met de Bibliotheek of er een groeimodel mogelijk is	
7	Is de opleidingsmanager akkoord en is de samenwerking gewenst en haalbaar?	Ja > de Bibliotheek zorgt voor een samenwerkingsovereenkomst	
		Nee > verken andere mogelijkheden om te werken aan leesmotivatie	

3. Samenwerken

- De Bibliotheek op school mbo is een aanpak waarbij school en bibliotheek doelgericht samenwerken aan leesmotivatie.
- Maak samen met de bibliotheek een plan van aanpak voor de eigen situatie volgens onderstaande stappen.
- De aanpak geeft kaders, maar wordt in overleg tussen school en bibliotheek op maat ingevuld: algemene zaken en per bouwsteen.
- In sommige gevallen wordt hierbij samengewerkt met meerdere bibliotheken die in de omgeving van de school actief zijn en/of met een POI (Provinciale Ondersteunings Instelling) voor de bibliotheek.

Stap	Onderdeel	Werkzaamheden
1.	Algemeen	
	Stel een leesteam of werkgroep samen	Bepaal met elkaar het volgende en maak afspraken <ul style="list-style-type: none"> • Overlegstructuur: hoe wordt er overlegd, wie doet hieraan mee? Wat is de agenda? • Wat willen jullie bereiken en hoe borg je het leesoffensief in het beleid van de school? • Wat is het groeimodel / meerjarenplan van samenwerking: uitbreiden van opleidingen, jaren, activiteiten? • Hoe meten van resultaten naast de monitor de Bibliotheek op school? • Hoe organiseren van betrokkenheid van docenten en studenten bij de collectie? • Hoe promoten en positioneren we deze samenwerking? • Wat zijn de kosten en hoe te financieren? • Wie doet wat?
2.	Uitwerking per bouwsteen	
	Bouwsteen	Omschrijving
	Netwerk & Beleid	Op strategisch niveau samenwerken met belanghebbende partners in een leesbevorderingsnetwerk, waarbij doelen worden geborgd in beleid.
		De samenwerking binnen de Bibliotheek op school start met een samenwerkingsovereenkomst. Vervolgens worden afspraken uitgewerkt in een (lees)beleidsplan.

2.	Uitwerking per bouwsteen, vervolg		
	Bouwsteen	Omschrijving	Werkzaamheden
	Expertise	Samenwerken met leesmediaconsulent. Organiseren van deskundigheidsbevordering voor bibliotheek en docenten.	Trainingen en workshops
	Leesomgeving & collectie	Aanbieden van een kwalitatief hoogstaande, op de doelgroep toegesneden en actuele collectie (digitaal en fysiek), een aantrekkelijke leesomgeving en professionele intermediairs.	Inrichten van mediatheek, klaslokaal of werken met boekenkasten of koffers in de klas, aansprekende boeken inkopen en luisterboeken of digitaal lezen.
	Lees- en mediaplan	Op tactisch niveau samenwerken volgens een doelgerichte planmatige leesbevorderingsaanpak.	Doelen opstellen, beschrijven hoe die worden gehaald
	Activiteiten	Dagelijks aandacht voor lezen en organiseren van activiteiten rondom leesbevordering en leescultuur, waaronder aansluiten bij jaarlijks terugkerende landelijke leesbevorderingscampagnes.	Activiteiten uitvoeren, bijvoorbeeld: Vrij lezen in de klas Bibliotheekbezoek, <u>Werkvormen leesbevordering</u> , Schrijver in de klas, inzetten op campagnes zoals Boekenweek van jongeren en de Weddenschap Buitenzinnen
	Monitor	Organiseren van kwalitatief en kwantitatief (monitor)onderzoek om inzicht te geven in de opbrengsten van de tactische samenwerking, en om de resultaten te koppelen aan het leesmediaplan.	Deelname aan de Monitor de Bibliotheek <i>op school</i> mbo: online enquête voor studenten en docenten.

Kijk voor meer informatie op de website Leesoffensief Heel mbo leest: <https://taalenrekenenmbo.nl/leesoffensief/>